

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY SZEMUD**

z dniar.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Szemud na rok 2026**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j.: Dz.U. z 2025 r., poz. 1135 z późn. zm.), art.4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j.: Dz. U. z 2023 r., poz. 2151 z późn. zm.), art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j.: Dz. U. z 2023 r., poz. 1939 z późn. zm.), art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j.: Dz. U. z 2024 r., poz. 1673) oraz ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j.: Dz.U. z 2024 r., poz. 1670 z późn. zm.) i Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025, (Dz.U. z 2021 r., poz. 642) Rada Gminy Szemud uchwala co następuje:

§1.

Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Szemud na rok 2026, w brzmieniu jak w załączniku Nr 1 do niniejszej uchwały.

§2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Szemud.

§3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Szemud na rok 2026

Wstęp

Nadmierne spożywanie alkoholu stanowi poważny problem, zarówno dla pojedynczych jednostek, ale też dla całych rodzin i ogółu społeczeństwa. Rozwój choroby alkoholowej przebiega stopniowo, bez świadomości osoby pijącej, co w konsekwencji prowadzi do utraty kontroli nad piciem i powoduje szereg szkód zdrowotnych. Choć osoby uzależnione od alkoholu stanowią większość pacjentów placówek leczenia uzależnienia, trzeba mieć świadomość, że są to też osoby używające innych niż alkohol substancji psychoaktywnych (najczęściej łącznie z alkoholem). Nadużywanie alkoholu to nie tylko szkody zdrowotne, ale także psychologiczne i społeczne: przemoc domowa, ubóstwo, wypadki drogowe, zakłócanie bezpieczeństwa publicznego i przestępczość. Warto też pamiętać, że picie alkoholu przez młodych ludzi jest najczęstszym zachowaniem ryzykownym, niekiedy prowadzącym do podejmowania przez młodzież innych zachowań ryzykownych, a to jak podkreślają specjaliści – zaburza ich proces rozwojowy.

W celu zapobiegania patologiom społecznym oraz zmniejszania rozmiarów zjawisk już występujących konieczne jest podejmowanie działań, z wykorzystaniem istniejących zasobów, służących rozwiązywaniu problemów wynikających z uzależnień.

I. Podstawa prawna

Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j.: Dz.U. z 2025 r., poz. 1153 z późn. zm.),
Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz.U. z 2023 r., poz. 2151 z późn. zm.),
Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j.: Dz. U. z 2023 r., poz. 1939 z późn. zm.),
Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j.: Dz. U. z 2024 r., poz. 1673),
Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t. j.: Dz.U. z 2024 r., poz. 1670 z późn. zm.),
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025, (Dz.U. z 2021 r., poz. 642).

II. Cele Programu

1. Celem działań w zakresie profilaktyki oraz rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych to szeroko rozumiane zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z uzależnieniami od alkoholu, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych w gminie Szemud, a także usuwanie negatywnych następstw wynikających z uzależnień już

istniejących. Cele realizowane będą z uwzględnieniem konieczności zapewnienia dostępności, zgodnie z koncepcją projektowania uniwersalnego, określoną w art. 2 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz.U. z 2012r., poz. 1169 z późn. zm.) oraz potrzebami osób z różnymi niepełnosprawnościami.

2. Celami szczegółowymi są:

- 1) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży:
 - a) obniżanie kulturowej i społecznej akceptacji picia alkoholu i używania narkotyków oraz podwyższenie granicy wieku pierwszego kontaktu z alkoholem i narkotykami oraz działania w zakresie ograniczenia uzależnień behawioralnych;
 - b) działania na rzecz promowania zdrowego stylu życia, w tym działania skierowane do seniorów, kobiet, w tym kobiet w ciąży, kierowców, a także dzieci i ich rodziców/opiekunów;
 - c) działania na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
 - d) prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, w tym ogólnorozwojowych oraz innych działań o charakterze sportowym i edukacyjnym;
- 2) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i dotkniętych problemem narkomanii,
- 3) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe oraz narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową,
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii;
- 5) inicjowanie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych przez Gminną Komisję ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

III. Zadania Programu i metody ich realizacji

1. Zadania w zakresie profilaktyki uniwersalnej, przez którą zgodnie z Narodowym Programem Zdrowia rozumie się profilaktykę skierowaną do całych grup (populacji) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu i środków odurzających, które obejmują:
 - a) prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej na temat szkodliwości alkoholizmu i narkomanii oraz uzależnień behawioralnych, a także zjawiska przemocy domowej poprzez udostępnianie broszur, ulotek, plakatów i innych pomocy dydaktycznych oraz zakup nowych materiałów informacyjnych i promocyjnych w zakresie profilaktyki uzależnień,
 - b) profilaktyczne oddziaływanie na postawy i umiejętności ważne dla zdrowia i decyzji związanych z piciem alkoholu i używaniem narkotyków oraz uzależnień behawioralnych, realizowane w formie spektakli teatralnych, autorskich warsztatów psychoedukacyjnych i programów skierowanych do uczniów oraz osób dorosłych, organizacji zajęć sportowych i innych ogólnorozwojowych oraz innych działań o charakterze sportowym i edukacyjnym,
 - c) wdrażanie uniwersalnych programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji, które biorą pod uwagę wspólne czynniki ryzyka problemów alkoholowych i innych zachowań ryzykownych oraz czynniki chroniące i wspierające prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży,
 - d) profilaktyczne oddziaływanie na postawy i umiejętności dzieci związane ze zdrowym stylem życia, a także wspierających pozytywną więź z rodzicami w celu przygotowania dziecka do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji związanych z używaniem substancji psychoaktywnych poprzez zapewnienie dzieciom z klas I szkół podstawowych i ich rodzicom/opiekunom wejść na basen w Centrum Sportowym w Kielnie.

2. Zadania w zakresie profilaktyki selektywnej, która według Narodowego Programu Zdrowia ukierunkowana jest na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka, a tym samym ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową narażone są na wystąpienie problemów wynikających ze stosowania substancji psychoaktywnych, w tym alkoholu i narkotyków. Zadania z zakresu profilaktyki selektywnej obejmują:
 - a) wspieranie akcji promujących zdrowy i aktywny tryb życia poprzez organizację wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych,
 - b) funkcjonowanie Placówki Wsparcia Dziennego w formie opiekuńczej w Gminie Szemud w celu wsparcia rodziny i usuwania negatywnych następstw używania alkoholu i środków psychoaktywnych, a także przemocy domowej i bezradności.
3. Pomoc osobom uzależnionym od alkoholu i/lub od narkotyków oraz ich rodzin chcących korzystać z pomocy psychologicznej, terapii lub innej formy pomocy w specjalistycznych poradniach lub ośrodkach:
 - a) prowadzenie punktu konsultacyjnego profilaktyki uzależnień w Centrum Wsparcia Rodziny, którego zadaniem jest udzielanie pomocy i informacji osobom uzależnionym od alkoholu i/lub od narkotyków i członkom ich rodzin na temat zagrożeń, wynikających z nadużywania alkoholu i używania narkotyków, sposobów ich unikania oraz możliwości leczenia choroby alkoholowej lub uzależnienia od narkotyków, uczenie wczesnego rozpoznawania sygnałów wskazujących na rozwijanie się procesu uzależnienia oraz umiejętności kontrolowania rozmiarów picia,
 - b) udzielanie pomocy psychologicznej poprzez zapewnienie konsultacji psychologicznych w punkcie konsultacyjnym (Centrum Wsparcia rodziny) oraz innych porad (np. prawnych, itp.) w zależności od potrzeb,
 - c) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób mających problemy z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych poprzez wspieranie działania placówek leczenia odwykowego.
4. Udzielanie finansowego wsparcia stowarzyszeniom, świadczącym usługi dla mieszkańców gminy Szemud w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i patologiom społecznym, które będą realizowane w wyniku otwartego konkursu na realizację zadań publicznych.
5. Zadania Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:
 - a) ograniczanie dostępności do alkoholu poprzez realizację ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz przestrzeganie zasad wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia na miejscu lub poza miejscem sprzedaży określonych w ustawie, a także określonych uchwałami Rady Gminy Szemud w sprawie liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
 - b) kontrola przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi dokonywana przez organ wydający zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych obejmująca sprawdzanie punktów przed wydaniem zezwolenia w zakresie spełniania przez obiekt warunków ustawowych oraz określonych uchwałami Rady Gminy, a także współpraca w tym zakresie z organami Policji,
 - c) inicjowanie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu, a także podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
 - d) współpraca Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z funkcjonariuszami Policji, pracownikami GOPS/CUS, służby zdrowia i oświaty, a także innymi organizacjami w celu zwiększenia skuteczności interwencji wobec przejawów nadużywania alkoholu i/lub używania narkotyków,
 - e) współpraca z Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz uczestnictwo w jego pracach przedstawiciela Komisji,

- f) podnoszenie kompetencji członków Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a także osób prowadzących placówki wsparcia dziennego oraz przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy domowej poprzez organizację szkoleń i warsztatów, a także supervizji.

IV. Realizacja Programu

1. Za inicjowanie działań określonych w programie odpowiada Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Pełnomocnik Wójta ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. Bezpośrednią koordynację Programu zapewnia Pełnomocnik Wójta.
3. Wójt składa Radzie Gminy raport z wykonania w danym roku gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii oraz wspólnie z Gminną Komisją ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych opracowuje Gminny Program na kolejny rok.

V. Finansowanie Programu

1. Środki na realizację Programu pochodzą wyłącznie z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych uzyskanych w 2026 roku.
2. Wysokość wynagrodzenia członków Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za udział w posiedzeniach określa odrębna uchwała Rady Gminy.
3. Szczegółowy podział środków na poszczególne zadania Programu stanowi Załącznik do Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Szemud na rok 2026.

**Szczegółowy podział środków finansowych na realizację
Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Szemud
na 2026 rok**

L.p.	Dział	Kwota
1	Finansowanie działalności placówki wsparcia dziennego w 2026 roku (zakup materiałów i wyposażenia, drobne remonty, opłaty, pozostałe usługi, wycieczki, środki żywności)	45.288 zł
2	Płace pracowników placówki wsparcia dziennego (świadczenia bhp, usługi zdrowotne, wynagrodzenie osobowe, składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy)	91.876 zł
3	Profilaktyka i przeciwdziałanie alkoholizmowi, uzależnieniom behawioralnym i przemocy w rodzinie (szkolenia, konferencje, dojazdy, konkursy, spektakle teatralne, programy i warsztaty autorskie, programy rekomendowane przez system rekomendacji, wypoczynek dla dzieci, zakup książek i materiałów poświęconych tematyce profilaktyki alkoholowej i przemocy w rodzinie, wspieranie placówek leczenia uzależnienia od alkoholu, zakup karnetów na basen, zakup dodatkowych świadczeń pogłębionej terapii, organizacja zajęć sportowych, ogólnorozwojowych i edukacyjnych w zakresie promowania zdrowego stylu życia, itp.)	20.000 zł
4	Dotacje dla stowarzyszeń	450.000 zł
5	Badania i diagnozy w sprawie uzależnienia	1.000 zł
6	Opłaty i inne koszty sądowe	1.000 zł
7	Konsultacje psychologiczne dla klientów Punktu Konsultacyjnego, (z ofertą wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych, rodzin z problemami, osób zagrożonych uzależnieniem, uwikłanych w przemoc domową i inne)	24.000 zł
8	Płaca Pełnomocnika Wójta	20.000 zł
9	Wynagrodzenia członków Komisji	2.000 zł
Przeciwdziałanie alkoholizmowi i uzależnieniom behawioralnym łącznie:		655.164 zł
10	Profilaktyka i przeciwdziałanie narkomanii (szkolenia, konferencje, narady, dojazdy, konkursy, spektakle teatralne, programy i warsztaty autorskie, programy rekomendowane przez system rekomendacji, zakup książek, czasopism i innych materiałów poświęconych narkomanii)	2.000 zł
RAZEM		657.164 zł

Uzasadnienie

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii nakładają na gminę obowiązek uchwalania i realizowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii. Program ten jest finansowany ze środków uzyskiwanych z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. W Programie na rok 2026 przewidziano kontynuację zadań realizowanych w 2025 roku. Uwzględniono przede wszystkim zadania związane z prowadzeniem profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień. Część środków finansowych przeznaczona zostanie na działania profilaktyczne kierowane dzieci i młodzieży. Konkretna pomoc w walce z uzależnieniem kierowana będzie nadal do osób dorosłych i ich rodzin poprzez działalność Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Ważnym zadaniem Programu jest udzielanie rodzinom, w których występuje problem alkoholowy lub przemoc, pomocy psychologicznej przez psychologa pracującego w punkcie konsultacyjnym w GOPS/CUS (Centrum Wsparcia Rodziny).

W 2026 roku nadal funkcjonować będzie utworzona w 2021r. Placówka Wsparcia Dziennego w formie opiekuńczej, której celem jest wsparcie rodzin zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej. Będą to zajęcia dla 30 dzieci i młodzieży, w 2 grupach wiekowych, które obejmują opiekę i wychowanie, pomoc nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe lub rozwój zainteresowań. Placówka funkcjonować będzie w oparciu o regulamin organizacyjny.

Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii uchwalany jest przez radę gminy. Jej podjęcie stanowi podstawę do wykonywania ww. zadań przez Pełnomocnika oraz Gminną Komisję ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szemudzie.

Justyna Bieszk